

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 13.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsiðtúr í prísinum.

Tírsdag hin 31. mars 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsum, brævasvarstodum
og skrivistovnum. Telf. 143.

5. árg.

Arbejds-Situationen i Danmark.

(Telegram til „Føroya Social-Demokrat“).

København, 27.—3.—31.

Førlagsmanden har Fredag stillet Mæglingforslag for alle de udløbne Februaroverenskomster, der omfatter 50.000 Arbejdere, deraf 30.000 beskæftiget i Jernindustri. Parternes Svar paa Mæglingforslaget skal foreligge Tirsdag den 7. April. Dersom Mæglingforslaget vedtages, vil det blive retningssigende for de andre i Foråret udløbne og opsagte Overenskomster. Forslaget maa ikke offentliggøres, før Svarene foreligger, men Hovedspørgsmaalene er naturligvis Lønforholdet og Sommerferiespørgsmaalet. De samvirkende Fagforbund har i Dag drøftet Forslaget paa et Repræsentantskabsmøde. Dansk Arbejdsmandsforbund træffer sin Afgørelse paa en Kongres i Paasken. Smedeforbundet og flere andre Organisationer foretager Urafstemning.

Rigdommen henter sin Glans fra Armoden.

Hvorfor vil man trykke Arbejdernes usle Løn længere ned? Er der maaske ingen Lykke ved at leve højt, naar man ved, at Arbejderne og deres Børn ogsaa er mette og kan faa de nødvendige Klæder? Eller hvad er Grunden?

Naar en Reder, for at tage et Eksempel, disponerer ad Hækenfeldt til, saa kan han da aldrig mene, at det er reifærdigt, at en anden, der ovenikøbet intet har, skal betale Gildet.

De Handlende er som saadanne aldrig interesserede i, at Arbejderne er arme og derfor ikke istand til at købe. I hele taget er det ingens Interesse at udarme en stor Del af Befolkningen.

Derfor: Alle gode Kræfter ud i Kamp mod Løntrykkeriet! »Føroya felag móti tuberklaskjúku« ryk ud, beskyt vore Smaa mod Sullen og dens Følgesvend Tuberkulosen! Selvstyremænd, I der har saadan en Kærlighed til Øernes Befolkning — antagelig ogsaa de Smaa i Samfundet — ogsaa fra Jer vænter man at høre. »Dimmal« og Samband, vær paa Post! Arbejdsgiverne er ved at indlede den værste Slags Klassekamp!

Arbejdere! Staa fast sammen, om ikke for Jer selv, saa for eders Kone og Børn!

Spartacus.

Arbeidsviðurskifti.

Av teirri orsök, at eingin semja kom i lag millum arbeidsgævarar her og okkum, er nú „lock-out“in kunngjörd felagslimum.

Organiseraðir arbeid- og fiskimenn um allar Føroyar eiga at vita av hesum viðurskiftum.

Arbeidsmannafelagið „Framtíðin“,
Vág.

Ísvirki á Tvøroyri.

Fyrirstøðumaðurin er heimkominn og boðar frá nýggjum ætlanum.
Flytufarið verður liðugt í juni. — Filémaskinur og fiskamjolsannlegg.

Fyrirstøðumaður „Ísvirkisins“, lögtingsmaður P. M. Dam, kom aftur til Føroyar við „Sleipner“. Hann hevur ferðast í útlandum í gott tveir mánaðir. »Føroya-tíðindi« hevur haft viðtal við hann og fregnað um tíðindi og nýtt frá ferðini:

— Hvat hava høvuðsorindi tygara verið við ferð tygara í útheiminum?

— Ísvirki er jú stórt „anlagt“ — og enn er tað ikki komið í tað lag, sum krevst, fyri at fyrirtøkan kann virka sum ætlað. At tað tí enn er nógv at skipa fyri og taka sær av, er givið.

Høvuðsmeibogin hevur verið, at einki flyttar hevur verið til handa. Men hesin vandin verður jú burtur, nú tá flytufarið »Th. Stauning« verður liðugt í miðjum juni mánaða.

— Hvussu hevur gingist við Ísvirkisbátunum?

— Higar til hevur úrslitið ikki verið so gott, sum ein kundi ynskt. Men vónirnar eru betur fyri framtíðina. Ætlanin er jú, at bátarnir skulu útgerast við flatfiskareisðskapi og reidskapi til sildaveiðu. Teir hava bert haft línureisðskap. Bátarnir eru jú sera góðir, útgjördir til allan fiskiskap skuldu teir kunna svara til vónirnar. Flatfiska-

veiðan við Íslands hevur jú roynst væl. Í sildaveiðuni eru vist stórar møgulegheitir.

— Hvussu víða gekk ferðin?

— Vit vóru í Svøríki, Danmark, Týsklandi og reistu frá London upp gjøgnum England.

At hera marknaðin og hansara krav at kenna og at knýta handilsbond og avtalur gerst best á ástaðnum. Tað er jú soleiðis, at tað sum ein marknaður ikki kann nýta, er brúklígt á øðrum marknaði!

— Ætlar Ísvirki framvegis bert at halda seg til frystan fisk og hvørjir eru planirnar fyri framtíðini?

— Tað hevur altíð verið ætlan okkara at royna til báðar síðir, sum tað nú passar seg best, frystan fisk hann hevur betri møgulegheitir og ísfisk, tá hann er í hægri prís! Fyrst tá flytufarið er liðugt, kunna vit í samarbeiði við Ísvirkisbátarnar arbeiða sum vit vilja.

»Th. Stauning« verður sum sagt liðugur í miðjan juni. Ætlanin er tá — í byrjanini av juli mánaða — at fara á sildaveiðu. Um tað eydnast sum ætlað, verður tað stórsta sildækspedisjón, ið hevur verið uttanfyri sjómarkið.

Sum móðurskip og snurpunótsfiskarar verða nýtt trí stór skip: »Th. Stauning«, ið eisini skal flyta sild til marknaðin, »Fulton«, skipið, ið var á sildækspedisjón í fjór fyrri Danir, og ein 10.000 tonsa skonnart, og so teir 9 Ísvirkisbátarnir og ein annar bátur av teirra stódd. Ísvirkisbátarnir skulu fiska við gornum og snurpunót, alt eftir, hvussu sildin er at fáa.

— Hvussu er við sildasøluni?

— Vit selja ¾ av teirri kalkule- leraða minstuveiðuni uppá leve-

ring, hin triðingurin selist uppá »spekulasjón«, t. v. s. til tann marknaðprís sum gevist.

Annars er planurin fyri framtíðini tann, at bátarnir landa á Tvøroyri, og ferir so »Th. Stauning« 14.s hvønn dag fiskin ísaðan ella frystan til marknaðin.

Vit fáa soleiðis eina 14. dags rutu aftrat við útlandið.

Í næsta fari kemur so ein filémaskina, og fiskamjolsannleggjið verður uppstillað.

Fiskurin verður soleiðis útfluttur sum ísfiskur ella sum frystur fiskur, ella í filémum, og hovdini og avfallið sum fiskamjól.

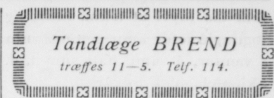
Hvalaveiðan.

Tað sær út til, at eingin hvalaveiða verður í Føroyum í summar. Orsøkin er tann, at felogini vænta sær ongan vinning av hesi veiði; tí lýsiprísirnir eru fallnir ov langt niður. Tað nyttar tí ikki »Dimmalætting« at framseta briksl hesum máli viðvíkjandi. Tað er soleiðis við øllum privatum felogum, at tey royna at raka til sín, tá nakað er at vinna, meðan tey einki vilja víða, tá teir ringu tíðirnar koma. Tey felog, ið drívið hava hvalaveiðu her á landi, eru ikki einsamøll í hesum fori. Ella rættari sagt, tey eru ikki einsamøll um hesa hugsan, hon er felags fyri øll privat felog. Henda hugsan er tann felagsnevnanin, sum øll kapitalisma gongur upp í. Henda hugsan er eingin onnur enn tann, sum menn nevna kapitalistandin.

Hesin skaðiligi kapitalistandin breiðir seg í hesum dogum meir og meir, ella rættari sagt hann smiltar eins og hin spanska sjúkan, og fer land úr landi og leggur sína koldu hond yvir vinnulívið um allan heiminn.

Hesa ferðina kyknaði henda sóttin í sjálvum kapitalistalandinum U. S. A.

Har yviri hava kapitalistarnir sokið samfelagið ikki bert í teirra egna landi, men stutt sagt øll samfelag í heiminum. Meðan teir stýrandi í teim ymsku londum dríva landsins bestu menn út í bardaga, ríkaðu amerikanskir kapitalistar seg meir og meir. So leingi teir høvdu vinning, vóru teir fúsir til verka; men tað er við hesum, sum hitt gamla orðatakið sigur: »Tá mín tunna rann, kendi meg mangur mann, men tá mín tunna fór at halla, fóru vinirnar at falla.« Tá kapitalistarnir sóu, at fólk ikki kundu rinda teim pening — pening og meira pening, so minkaðu teir sín virki, arbeidsmenn gjordist arbeidssleysir og mega liva í armóð og neyð,

meðan kapitalistarnir liggja oman á gullinum.

Soleiðis er vorðið í teim londum, har kapitalistandin situr í háseti. »Eitt rotið træ ber rotan ávøkstur.« Kapitalistandin er rotin og hevur ringar fylgir.

Henda sjúkan verður nú meir og meir at merkjast eisini her á landi. Men hon er sum allar aðrar sóttir, hon leikar í eina tíð, og so linkar hon aftur.

Men eitt eiga vit at læra nú í hesum neyðars tíðum, og tað er at ansa eftir, at vit ikki skulu koma aftur í sama óförið. Og tað kunna vit, um vit øll siga, sum Sigmundur líti á sinni: »Grátum ei frændi, latum okkum minnast; tí einaferð lætta teir ringu tíðirnar av aftur, og tá koma kapitalistarnir aftur og vilja sleppa at sugva okkara samfelag. Latum okkum tá vísa teim, at vit, sum bóru byrðurnar í teim ringu tíðum, vit vilja sjálvir hava vinningin í teim góðu tíðunum.

»Tingokrossur« skrivur hin 18. í hesum mánaði: »Men er tað so, at Einar Mikkelsen, Effersøe & Co. leggja niður virki sitt í Løbra, so er ikki annað at gera, enn at lotingið tekur upp aftur sín gamla kongstanku um føroyska stórhvalaveiðu, leigar stóðirnar og nakrar hvalabátar, fær sær góðar fyrirstøðumenn og heldur fram, har hinir góvust. Óvist um her ikki kundi skapst nakað munagott burtur úr til vinnings fyri land og fólk — um lýsiprísirnir tá ikki framvegis verða út av lagi.« Er tað so, at framburðsfúsir Føroyingar standa saman um hetta mál, so er hetta tekin til, at nú ber fram móti tí miði, at Føroyingar vilja royna sjálvir, tað vil siga ikki føroyskir kapitalistar, ella rættari sagt føroyskir privatmenn, men Føroya lögting. Sjálfstýrismenn og javnaðarmenn hava jú fleirtal á lotingi, so teir báðir flokkarnir kunna gjøgnumføra hetta framstigið, sjálvt um tann konservati flokkurin her á landi setur fotur í spenn.

Tað besta var, um lotingið keypti stóðirnar, og ikki sum »Krossurinn« sigur, at tingið skal leiga stóðir og bátar.

At leiga fyri eitt ár kann ikki lata seg gera; tí eitt ár kann geva undirskot, og serliga í hesum tíðum. Nei, skal lotingið taka hvalaveiðuna — og tað er einasti rætti vegur — so má tað vera með alla. Vit kunna sjálvandi ikki »experimentera« í teim